

Muzeum Regionalne
w Środzie Śląskiej

Średzkie Zeszyty Naukowe

TOM 16/ 2011

P. Jarysz

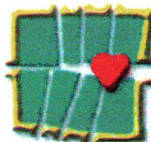
**SPRAWOZDANIE Z PRZEPROWADZENIA NADZORU I
RATOWNICZYCH BADAŃ ARCHEOLOGICZNYCH NA PRZEBIEGU
WYKOPÓW INSTALACYJNYCH ZWIĄZANYCH Z BUDOWĄ
SIECI WODOCIĄGOWEJ NA DZIAŁKACH NR 356, 472, 484, 505, 506/1,
503/17 W MIEJSCOWOŚCI CIECHÓW, GM. ŚRODA ŚLĄSKA.**

Prace archeologiczne prowadzono w oparciu o decyzję DWKZ we Wrocławiu
nr: 946/2011 z dnia 29.06.2011 r.

Sprawozdanie ma charakter ostateczny.

P. Jarysz

Środa Śląska
copyright © 2003 Muzeum Regionalne w Środzie Śląskiej
2011

SPIS TREŚCI

	str.:
I. Wstęp	
II. Wybrane informacje o znaleziskach archeologicznych i historii terenu objętego inwestycją.....	1
III. Badania Archeologiczne.....	2-3
IV. Zakończenie	4
Spis Fotografii	
Dziennik Badań.....	
Literatura.....	
Ryciny.....	
Fotografie.....	

I. Wstęp.

W okresie od 13.07.2011 r. do 09.08.2011 r. autor sprawozdania przeprowadził z ramienia Muzeum Regionalnego w Środzie Śląskiej, Pl. Wolności 3, 55-300 Środa Śląska, nadzór i ratownicze badania archeologiczne na obszarze objętym inwestycją pn.: **Budowa sieci wodociągowej na działkach nr 356, 472, 484, 505, 506/1, 503/17 w miejscowości Ciechów, gm. Środa Śląska**, (Ryc. 3). Prace archeologiczne prowadzono zgodnie z decyzją Wojewódzkiego Dolnośląskiego Konserwatora Zabytków (nr 946/2011 r. z dnia 29.06.2011 r.), na wniosek inwestora: Pana Jana Barlika, ul. Słoneczna 78/1, 55-300 Środa Śląska.

Prace inwestycyjne wykonywała Firma: Średzka Woda Sp. z o.o., ul. Sikorskiego 43, 55-300 Środa Śląska.

Teren objęty inwestycją leży w południowej części Wysoczyzny Średzkiej, wchodzącej w skład Równiny Wrocławskiej stanowiącej jeden z elementów Niziny Śląskiej (Ryc. 1), (Antoszek i in. 1997, mapa 25-26; Baraniecki i in., 1998; Kondracki 1981, s. 306-307). Pokrywą glebową w rejonie badań stanowi kompleks gleb pływych (Baraniecki i in., 1998).

P. Jajka

II. Wybrane informacje o znaleziskach archeologicznych i historii terenu objętego inwestycją.

Wykopy ziemne związane z inwestycją nie naruszyły obszaru żadnego ze stanowisk archeologicznych wzmiankowanych w materiałach źródłowych Wojewódzkiego Dolnośląskiego Urzędu Ochrony Zabytków we Wrocławiu. W dalszym sąsiedztwie przedmiotowej inwestycji znajdowało się stanowisko nr 10/51/79-24 (śląd osadnictwa datowany na okres renesansu, XVI w.), (Ryc. 2).

Źródła historyczne:

Buczki - parua Buchwalt / Parvum Buchwalt (1337), Buchwaldchen (1376), Klein Buchwald, Buchwäldchen. Określenie to powstało od zdrobnienia nazwy sąsiedniej wsi Buchwald (Bukówek). Zgodnie z ustaleniami M. Golińskiego liczne zapisy źródłowe dotyczące dóbr folwarcznych lokalizowanych w rejonie Bukówka i Cesarzowic były łączone w historiografii z miejscowością Buczki. W 1337 r. na terenie wsi znajdowało się allodium określane mianem Parvum Buchwald złożone z 4 łanów. Na przełomie XIX i XX w. wzniesiono tu zespół dworski. Obecnie Buczki stanowią przysiółek wsi Ciechów, (Maciejewski i in. 1991, s. 48; Goliński 2006, s. 45-47).

III. Badania Archeologiczne.

Nadzorem i ratowniczymi badaniami archeologicznymi objęto wykopy ziemne związane z inwestycją pn.: Budowa sieci wodociągowej na działkach nr 356, 472, 484, 505, 506/1, 503/17 w miejscowości Ciechów, gm. Środa Śląska, (Ryc. 3).

Inwestycja zlokalizowana została na gruntach miejscowości Buczki, która włączona została w końcu okresu nowożytnego do Ciechowa.

W ramach prac archeologicznych nadzorowano przebieg robót ziemnych związanych z inwestycją. Doczyszczano i poddawano obserwacji ściany wykopów pod budowaną sieć wodociągową. Następnie analizie były poddawane układy nawarstwień ziemnych zawartych w ścianach wykopów. Miało to na celu rozpoznanie stratygrafii na obszarze objętym inwestycją oraz ujawnienie obecności ewentualnych nawarstwień kulturowych bądź obiektów archeologicznych. Wykonywana była przy tym dokumentacja fotograficzna, rysunkowa i opisowa.

Dla celów badawczych wykopy objęte inwestycją podzielono na odcinki oznaczone dużymi literami alfabetu A-D, (Ryc. 3). Wymiary wykopów: dł. całkowita ok. 850 m; szer. 0,6 m; głęb. 1,2-1,5 m. Stratygrafię nawarstwień rejestrowaną w obrębie poszczególnych odcinków prezentują fragm. profili nr P1-P4. Opis nawarstwień ziemnych zawartych w profilach umieszczono poniżej w tekście.

P. J.

Opis nawarstwień:

Odcinek A - wykop przecinał obręb działki nr 484 w przybliżeniu po linii E-W. Rejestrowano tu układ nawarstwień taki jak w profilu NE nr P1 (Ryc. 3, 4; Fot. 1-7):

Profil NE nr P1, (Ryc. 4; Fot. 7).

Układ nawarstwień:

- 1 - szaro-żółty żwir z gliną, (calec).
- 2 - jasno-brązowa próchnica, (podglebie).
- 3 - brązowa próchnica, (próchnica pierwotna).

Odcinek B - wykop przecinał obręb działki nr 505 w przybliżeniu po linii S-N. Rejestrowano tu układ nawarstwień taki jak w profilu W nr P2 (Ryc. 3, 5; Fot. 8-11):

Układ nawarstwień:

- 1 - szaro-żółty piasek, (calec).
- 2 - żółta glina, (calec).
- 3 - jasno-brązowa próchnica, (podglebie).
- 4 - brązowa próchnica, (próchnica pierwotna).
- 5 - brązowa próchnica z gruzem i szlaką, (nawierzchnia drogi gruntowej).

Odcinek C - wykop przecinał obręb działki nr 506/1 w przybliżeniu po linii E-W. Rejestrowano tu układ nawarstwień taki jak w profilu SW nr P3 (Ryc. 3, 6; Fot. 12-15):

Profil SW nr P3, (Ryc. 6; Fot. 15).

Układ nawarstwień:

- 1 - szaro-żółty piasek ze żwirem, (calec).
- 2 - szaro-brązowa glina, (calec).
- 3 - jasno-brązowa próchnica, (podglebie).
- 4 - gruz ceglano-kamienny z próchnicą i gliną, (nawierzchnia drogi gruntowej).

Odcinek D - wykop przecinał obręb działki nr 503/13 w przybliżeniu po linii E-W. Rejestrowano tu układ nawarstwień taki jak w profilu SW nr P4 (Ryc. 3, 7; Fot. 16-19):

Profil SW nr P4, (Ryc. 7; Fot. 19).

Układ nawarstwień:

- 1 - rdzawo-szary piasek z gliną, (calec).
- 2 - brunatno-czarna glina z mułem, (calec).
- 3 - jasno-brązowa próchnica, (podglebie).
- 4 - brunatna próchnica, (humus pierwotny).

IV. Zakończenie

1). Na obszarze objętym inwestycją nie zarejestrowano obecności obiektów ani nawarstwień o charakterze archeologicznym. Również poszukiwanie materiału zabytkowego na w/w terenie przyniosło wynik negatywny.

2) Analiza układów stratygraficznych uchwyconych w profilach P1-P4, (Ryc. 3) wykazała, iż większość nawarstwień zarejestrowanych w profilach jest pochodzenia naturalnego. Oprócz wymienionych na całej długości odcinków B i C wystąpiły nawarstwienia o charakterze antropogenicznym, (odcinek B, profil P2, warstwa 5; odcinek C, profil P3, warstwa 4). Budowały one poziomy dróg dojazdowych o nawierzchni gruntowej.

P. Jaryn

Spis Fotografii

- Fot. 1-2** Ciechów, gm. Środa Śląska, sieć wodociągowa, odcinek A. Widoki na W partię odcinka, ujęcia z SW.
- Fot. 3-4** Ciechów, gm. Środa Śląska, sieć wodociągowa, odcinek A. Widoki na środkową partię odcinka, ujęcia z E i W.
- Fot. 5-6** Ciechów, gm. Środa Śląska, sieć wodociągowa, odcinek A. Widoki na E partię odcinka, ujęcia z NW i SE.
- Fot. 7** Ciechów, gm. Środa Śląska, sieć wodociągowa, odcinek A. Widok na układ nawarstwień zarejestrowany w profilu NE nr P1, ujęcie z SW.
- Fot. 8** Ciechów, gm. Środa Śląska, sieć wodociągowa, odcinek B. Widok na N partię odcinka, ujęcie z SW.
- Fot. 9** Ciechów, gm. Środa Śląska, sieć wodociągowa, odcinek B. Widok na środkową S partię odcinka, ujęcie z N.
- Fot. 10** Ciechów, gm. Środa Śląska, sieć wodociągowa, odcinek B. Widok na S partię odcinka, ujęcie z NE.
- Fot. 11** Buczki, gm. Środa Śląska, sieć wodociągowa, odcinek B. Widok na układ nawarstwień zarejestrowany w profilu E nr P2, ujęcie z W.
- Fot. 12** Ciechów, gm. Środa Śląska, sieć wodociągowa, odcinek C. Widok na W partię odcinka, ujęcie z W.
- Fot. 13** Ciechów, gm. Środa Śląska, sieć wodociągowa, odcinek C. Widok na środkową partię odcinka, ujęcie z SE.
- Fot. 14** Ciechów, gm. Środa Śląska, sieć wodociągowa, odcinek C. Widok na E partię odcinka, ujęcie z SW.
- Fot. 15** Ciechów, gm. Środa Śląska, sieć wodociągowa, odcinek C. Widok na układ nawarstwień zarejestrowany w profilu SW nr P3, ujęcie z NE.
- Fot. 16** Ciechów, gm. Środa Śląska, sieć wodociągowa, odcinek D. Widok na E partię odcinka, ujęcie z SE.
- Fot. 17** Ciechów, gm. Środa Śląska, sieć wodociągowa, odcinek D. Widok na środkową i W partię odcinka, ujęcie z E.
- Fot. 18** Ciechów, gm. Środa Śląska, sieć wodociągowa, odcinek D. Widok na W partię odcinka, ujęcie z NE.
- Fot. 19** Ciechów, gm. Środa Śląska, sieć wodociągowa, odcinek D. Widok na układ nawarstwień zarejestrowany w profilu SW nr P4, ujęcie z NE.

Dziennik Badań

Dotyczy inwestycji pn.: Budowa sieci wodociągowej na działkach nr 356, 472, 484, 505, 506/1, 503/17 w miejscowości Ciechów, gm. Środa Śląska.

Wizja lokalna terenu objętego przyszłą inwestycją poprzedziła prace archeologiczne.

Na obszarze objętym inwestycją prowadzono badania archeologiczne, w trakcie których podejmowano następujące czynności:

- 1 Nadzorowano przebieg prac ziemnych związanych z inwestycją.
- 2 Doczyszczano i poddawano obserwacji ściany wykopów.
- 3 Prowadzono analizę nawarstwień zawartych w profilach wykopów.
- 4 Rozpoznawano stratygrafię nawarstwień.
- 5 Na bieżąco sporządzano dokumentację terenową z badań, w tym - fotograficzną, rysunkową i opisową.

13-15.07.2011 r.

Prace archeologiczne prowadzono:

Na odcinku A wykopu pod sieć wodociagową.

P. Jary...

19-20.07.2011 r.

Prace archeologiczne prowadzono:

Na odcinku B wykopu pod sieć wodociagową.

P. Jary...

21-22.07.2011 r.

Ze względu na silne opady deszczu prac związanych z inwestycją nie prowadzono.

P. Jary...

25-29.07.2011 r.

Prace archeologiczne prowadzono:

Na odcinku C wykopu pod sieć wodociagową.

P. J.

03-05 oraz 08-09.08.2011 r.

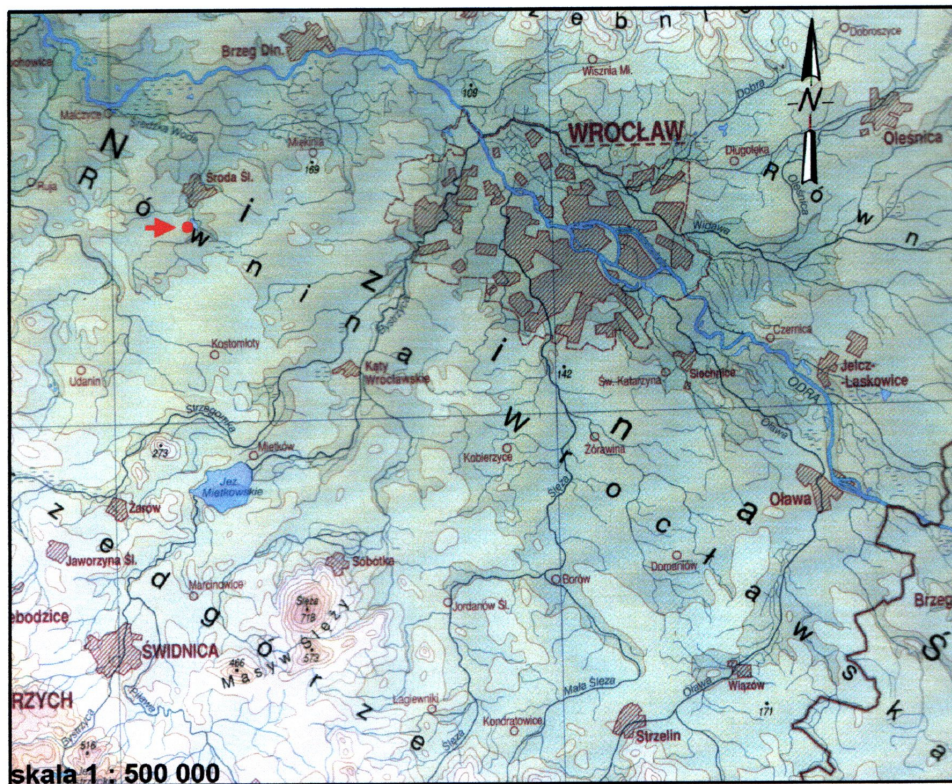
Prace archeologiczne prowadzono:

Na odcinku D wykopu pod sieć wodociagową. Zakończenie prac na obszarze objętym inwestycją.

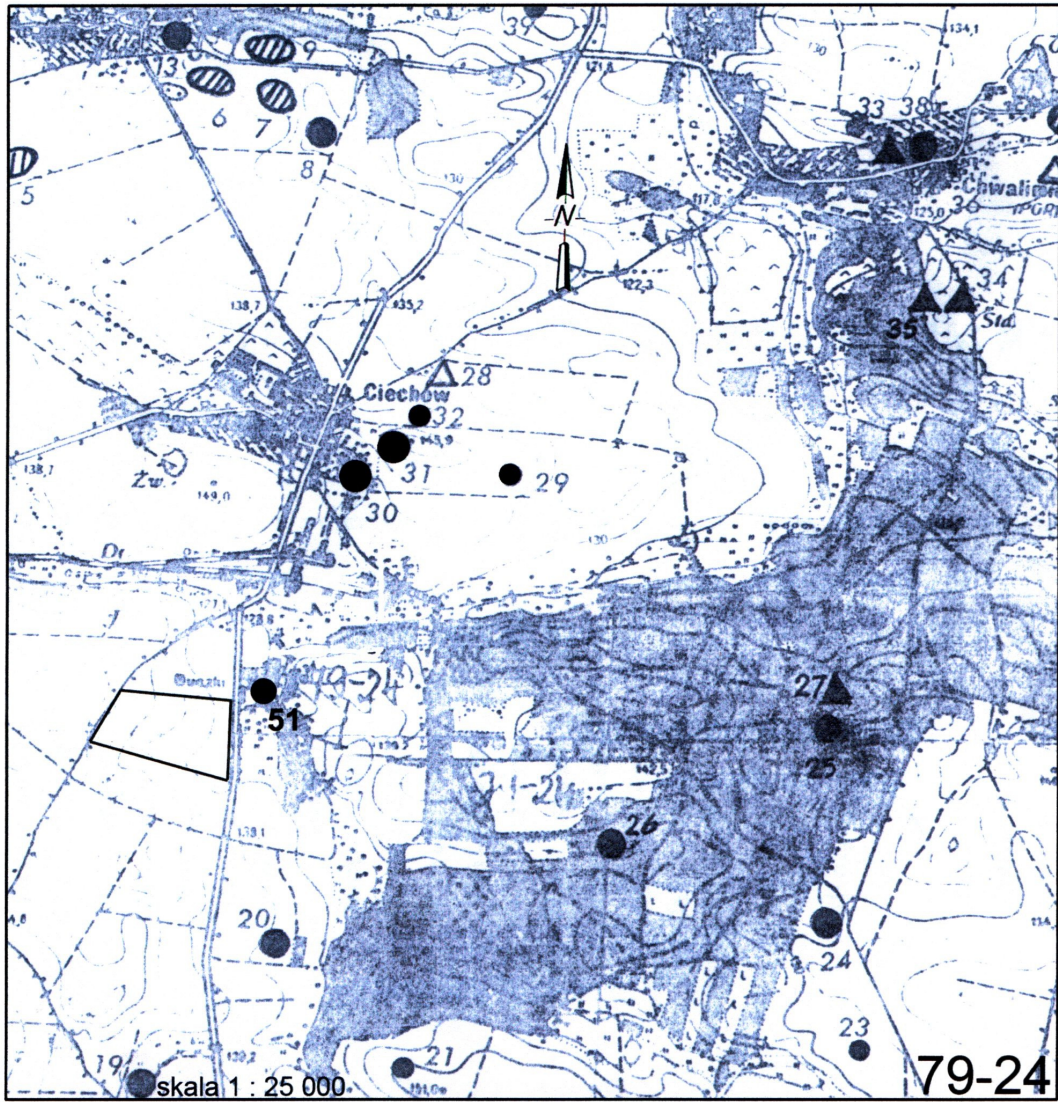
P. Jary...

Literatura

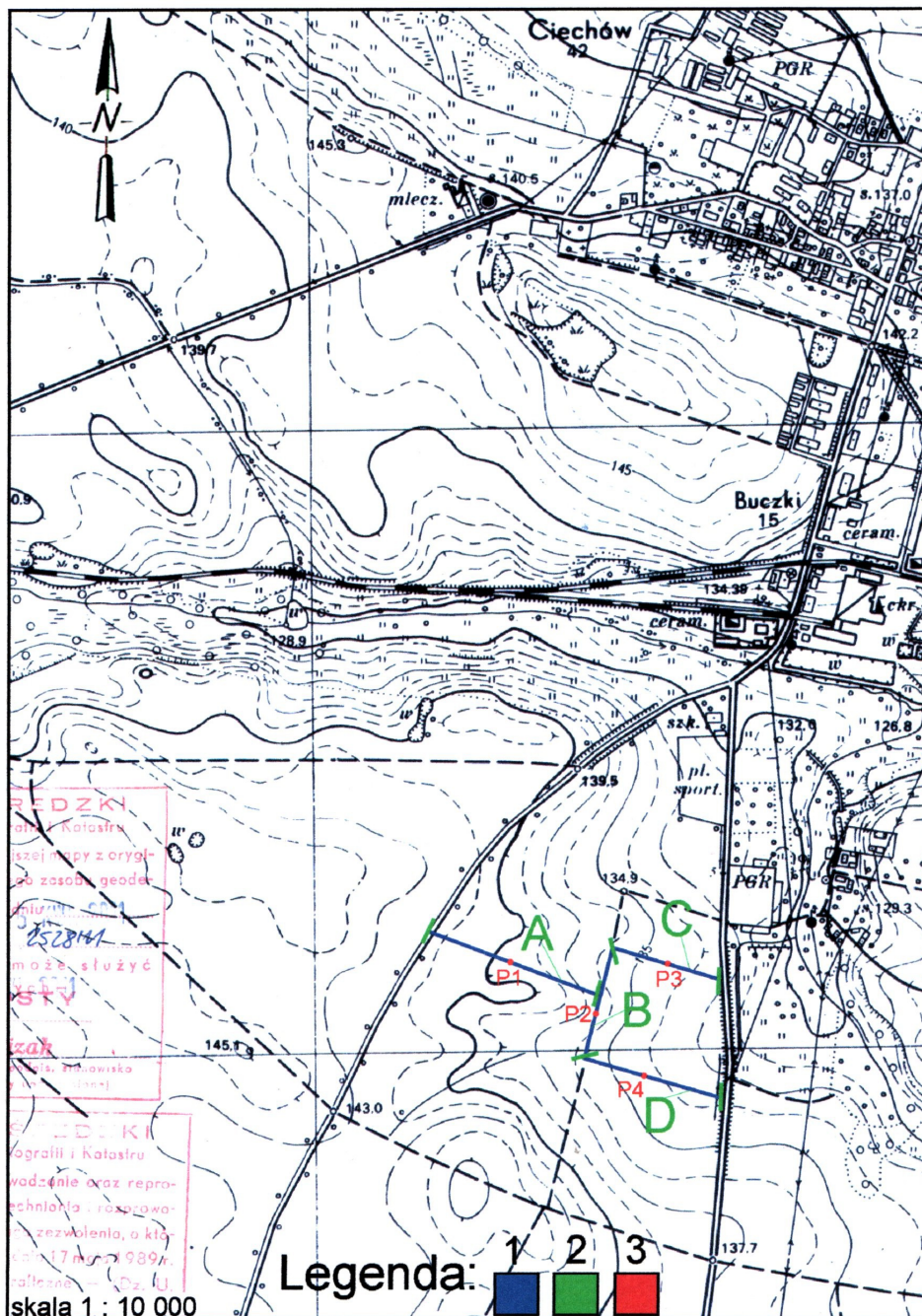
- Antoszek R., Pawlak J., Pawlak W., Wojniak R., Wers R., Wysocki G.
1997 Mapa 25-26 – Podział fizycznogeograficzny, [w:] Atlas Śląska
Dolnego i Opolskiego, Wrocław.
- Baraniecki L., Bieroński J., Kuźniewski E., Pawlak W.
1998 Komentarz do mapy sozologicznej w skali 1: 50 000, arkusz M-33-34-C
Środa Śląska, Warszawa.
- Jarysz P.
2010 Karta stanowiska archeologicznego obszar: 79-24 AZP (stan. 10/50,
Ciechów).
- Hameln
1985 Schlesische Heimat. Stadt und Kreis Neumarkt.
- Kondracki J.
1981 Geografia fizyczna Polski, Warszawa.
- Maciejewski J.; Załęski J.
1991 Miasto i Gmina Środa Śląska, Wrocław.
- Goliński M.
2006 Środa Śląska w średniowieczu, cz. II, [w:] Środa Śląska dzieje miasta wina
i skarbów, Wrocław.

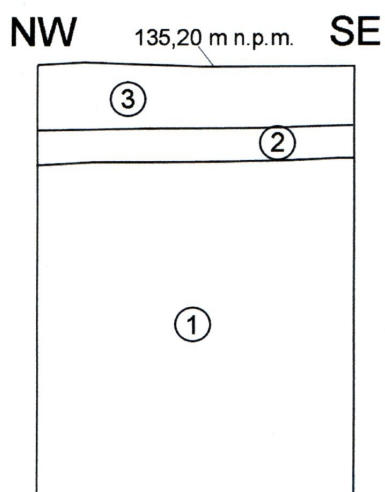
Ryc. 1. Wycinek mapy hipsometrycznej Śląsk Dolny i Opolski z przybliżoną lokalizacją miejsca badań.

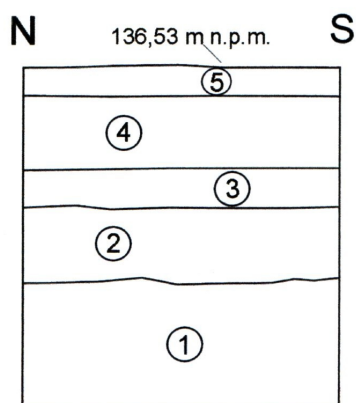
Ryc. 2 - Wycinek mapy AZP obszaru nr 79-24 z przybliżoną lokalizacją terenu objętego inwestycją ( ).

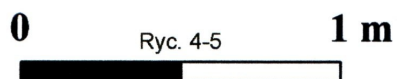
Ryc. 3. Ciechów, gm. Środa Śląska, sieć wodociagowa, wycinek mapy topograficznej. Legenda: 1 - trasa wykopu pod sieć wodociagową; 2 - podział trasy wykopu na odcinki nr A-D; 3 - lokalizacja fragm. profili nr P1-P4.

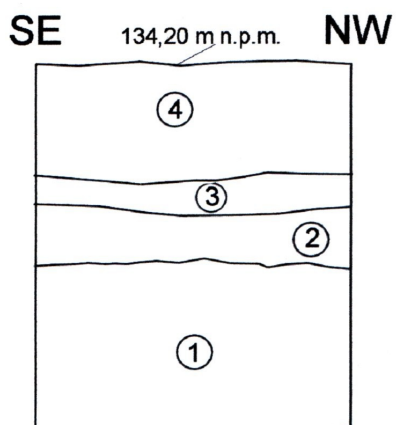

Ryc. 4. Ciechów, gm. Środa Śląska, sieć wodociągowa, odcinek A. Układ nawarstwień zarejestrowany w profilu NE nr P1: 1 - szaro-żółty żwir z gliną; 2 - jasno-brązowa próchnica; 3 - brązowa próchnica.

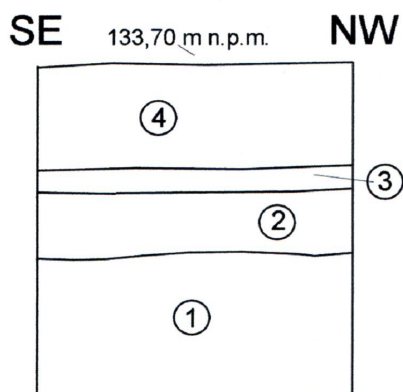

Ryc. 5. Ciechów, gm. Środa Śląska, sieć wodociągowa, odcinek B. Układ nawarstwień zarejestrowany w profilu E nr P2: 1 - szaro-żółty piasek; 2 - żółta glina; 3 - jasno-brązowa próchnica; 4 - brązowa próchnica; 5 - brązowa próchnica z gruzem i szlaką.

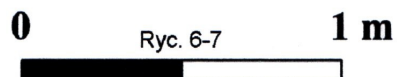

Ryc. 6. Ciechów, gm. Środa Śląska, sieć wodociągowa, odcinek C. Układ nawarstwień zarejestrowany w profilu SW nr P3: 1 - szaro-żółty piasek ze żwirem; 2 - szaro-brązowa glina; 3 - jasno-brązowa próchnica; 4 - gruz ceglano-kamienny z próchnicą i gliną.

Ryc. 7. Ciechów, gm. Środa Śląska, sieć wodociągowa, odcinek D. Układ nawarstwień zarejestrowany w profilu SW nr P4: 1 - rdzawo-szary piasek z gliną; 2 - brunatno-czarna glina z mułem; 3 - jasno-brązowa próchnica; 4 - brunatna próchnica.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

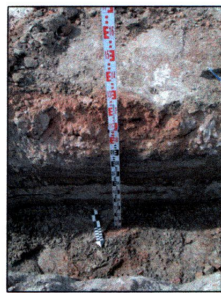
12

13

14

15

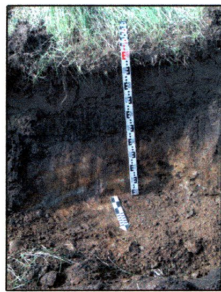
16

17

18

19